

Verbod op de import van goederen in gegaste containers

Het MGM vindt dat er een verbod moet komen op de import van goederen in containers die gegast zijn met bestrijdingsmiddelen. Elk jaar komen enkele miljoenen (ong. 4-10 milj.) containers de Nederlandse haven binnen met goederen uit verschillende werelddelen. Hiervan is een deel (ong. 2 milj.) bestemd voor de Nederlandse markt. Een groot deel (ong. 60%) van deze containers bevat hoge concentraties giftige gassen, met name door het gebruik van bestrijdingsmiddelen waarmee de containers worden behandeld. Meestal ontbreken ook waarschuwingstekens. Mensen die met deze stoffen in aanraking komen lopen ernstige gezondheidsrisico's. De afgelopen tijd zijn er nogal eens ongevallen in het nieuws geweest, waarbij werknemers bij het uitpakken van gegaste containers zeer ernstige gezondheidsklachten hebben opgelopen. Naast deze incidenten zijn er ook risico's voor consumenten door blootstelling aan restanten van deze bestrijdingsmiddelen in allerlei geïmporteerde gebruiksgoederen en voedingsmiddelen. De risico's van gassing zijn onacceptabel, des te meer omdat er goede alternatieven zijn.

Containers onnodig gegast

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen in containers is een gevolg van mondiale regelgeving waarin wordt voorgeschreven dat stuw hout en verpakkingshout behandeld moet worden om te voorkomen dat insecten worden mee gevoerd. De methoden die hiervoor worden toegestaan zijn gassing met methylbromide of hittebehandeling. In de praktijk blijkt dat er in het buitenland vaak onnodig wordt gegast; hele containers inclusief goederen worden met gassen behandeld, zelfs als er geen hout wordt gebruikt. Allerlei goederen worden geïmporteerd in gegaste containers: kleding, matrassen, schoenen, tassen, computers, siervoorwerpen, speelgoed, knuffels, voedingsmiddelen, geneesmiddelen. Voor de behandeling worden naast methylbromide ook ander giftige middelen toegepast (zoals: dichloorethaan, chloorpicrine, fosfine, sulfurylfluoride). De bestrijdingsmiddelen worden tijdens het vervoer in de goederen opgenomen. Daar komt nog bij dat goederen vaak zelf ook al vluchtige stoffen (benzeen, toluen, formaldehyde) bevatten als gevolg van goedkope en ouderwetse productieprocessen, of als gevolg van behandeling van de goederen tegen schimmels. Beide processen zorgen ervoor dat containers bij aankomst hoge concentraties van allerlei gassen bevatten, waar werknemers bij het uitpakken aan blootgesteld worden. Doordat de goederen vaak langdurig blijven uitdampen worden ook werknemers in de keten (vervoer, magazijn, winkel) en consumenten blootgesteld aan de giftige gassen. Zowel werknemers als consumenten zijn zich niet bewust van de risico's.

Overtreding veiligheidsregels

Om werknemers te beschermen tegen deze risico's gelden veiligheidsvoorschriften. In de praktijk blijkt echter dat deze veiligheidsregels vaak niet in acht worden genomen. Zo moeten gegaste containers voorzien worden van waarschuwingstekens; dit gebeurt in 98% van de gevallen niet. Gegaste containers moeten in Nederland vóór uitladen worden ontgast. Pas als de concentraties laag genoeg zijn mogen de goederen uitgeladen worden. Werknemers mogen alleen een gegaste container betreden met beschermende kleding. Aangezien door het ontbreken van de waarschuwingstekens vaak niet bekend is dat een container gegast is gebeurt dit niet. Zelfs als de container gekenmerkt is worden deze maatregelen niet altijd genomen. De gasmeting wordt in veel gevallen niet op deskundige manier verricht, waardoor de gegevens onbetrouwbaar zijn. Het blijkt dat werkgevers/werknemers niet bekend zijn met de voorschriften of ze vanuit praktisch/economisch oogpunt bewust negeren. Om consumenten te beschermen moeten goederen voldoen aan veiligheidsnormen. Bij te hoge gehalten moeten de goederen worden tegengehouden. De controle op goederen gebeurt echter slechts steekproefsgewijs. Gezien de grote hoeveelheden aan goederen die in gegaste containers Nederland binnenkomen zullen er goederen met te hoge gehalten in de handel komen.

Verbod op de import van goederen in gegaste containers

Gezondheidsrisico's

Een en ander heeft tot gevolg dat mensen in de totale keten (overlader, vrachtwagenchauffeur, magazijnmedewerker, winkelier, consument) blootgesteld kunnen worden aan deze giftige gassen en gezondheidsklachten kunnen krijgen. De aard en de ernst van deze gezondheidsklachten is afhankelijk van de mate en duur van de blootstelling en de individuele gevoeligheid. In de keten is te verwachten dat de blootstelling gradueel varieert. Werknemers in het begin van de keten lopen met name risico op een blootstelling aan een hoge dosis tijdens het uitladen van een gegaste container. Aangezien een groot deel van de containers (30%) hoeveelheden gassen bevatten boven de veilig geachte norm voor werknemers en de veiligheidsvoorschriften niet in acht worden genomen is de kans hierop groot. Immigranten kunnen gedurende langere tijd (weken, maanden) blootgesteld worden aan matig-hoge doses door het gelijktijdig uitdampen van verschillende goederen van hun huisraad. Voor werknemers in het midden van de keten is lange termijn blootstelling (maanden, jaren), aan matig-hoge doses aannemelijk, door het uitdampen van grote hoeveelheden goederen in magazijnen/winkels, die bovendien vaak slecht geventileerd zijn.

De mate waarin consumenten blootgesteld worden laat zich moeilijker inschatten. Herhaaldelijke blootstelling aan te hoge gehalten is niet onaannemelijk, aangezien ladingen met te hoge gehalten gewoon in de handel terecht kunnen komen. Consumenten worden blootgesteld door uitdamping van nieuw aangekochte (geïmporteerde) producten (kleding, schoeisel, tassen, woonbekleding, speelgoed, knuffels) in huis. Bij sommige goederen is de uitdampingduur in de orde van uren en zijn in de magazijnen/winkels al uitgedampt, maar bij andere duurt het weken tot maanden. Met name producten met schuimrubber zoals matrassen, bankstellen, knuffels kunnen veel gassen opnemen tijdens het transport en zullen de eerste periode hoge hoeveelheden uitdampen, waarna gedurende lange tijd lagere hoeveelheden. Daarnaast worden consumenten blootgesteld via de inname van geïmporteerd voedsel. Voedingsmiddelen nemen namelijk ook gassen op, verpakkingsmaterialen laten de gassen door. Vooral vetachtig voedsel, zoals noten, zaden, kaas, pasta's, soja olie nemen makkelijk deze gassen op, wat kan leiden tot hoeveelheden boven de veilig geachte grenswaarden voor voeding. Gezien het aandeel containers met voedingsmiddelen dat wordt gegast (in 2002 geschat op 40%) en de beperkte mate van controle (steekproefsgewijs) is het niet onwaarschijnlijk dat consumenten voedingsmiddelen met te hoge gehalten binnen krijgen.

Navenant de blootstelling variëren de klachten gradueel. Eenmalige blootstelling aan een hoge dosis methylobromide (acute blootstelling; van toepassing voor overladers, werknemers in het transport) veroorzaakt ernstige effecten op de longen, nieren, hersenen, hart, maag (toevallen, coma, longoedeem, hartritmestoornissen, tremor, ernstige zwakte, overgeven en in ernstige gevallen sterfte). In ernstige gevallen kan herstel lang duren (maanden), maar ook permanente gevolgen hebben: verminderde concentratie, geïrriteerdheid, psychische stoornissen, spierzwakte. De gevolgen zijn duidelijk invaliderend en belemmeren een normaal functioneren. De ongevallen die de laatste tijd in het nieuws zijn geweest zijn hier een sprekend voorbeeld van. De andere middelen die gebruikt worden voor gassing veroorzaken soortgelijke effecten.

Waar bij acute blootstelling de klachten nog redelijk makkelijk met de blootstelling in verband zijn te brengen is dit bij herhaaldelijke blootstelling aan lage hoeveelheden veel moeilijker. Hierbij zijn minder heftige klachten te verwachten of klachten die zich pas op de langere duur manifesteren.

Verbod op de import van goederen in gegaste containers

Het herhaaldelijk inademen van matig-hoge doses methylbromide (van toepassing voor werknemers warenhuizen, winkels) veroorzaakt: schade aan de longen, het hartvaatstelsel en het centrale zenuwstelsel (met klachten als concentratiestoornissen, motorische en sensorische stoornissen, effecten op het gedrag) en effecten op de nieren. Blootstelling aan lage hoeveelheden methylbromide (van toepassing voor consumenten) veroorzaakt irritatie van de longen (bij inademen), irritatie van maag-darm slijmvlies (bij innamen) en op de langere duur milde neurologische effecten en effecten op het gedrag. Ook kunnen enkele gassingsmiddelen mogelijk kanker veroorzaken en/of effecten hebben op het immuunsysteem.

Naast de mate en duur van blootstelling speelt de individuele gevoeligheid een rol bij de risico's op gezondheidsklachten. Er zijn groepen, zoals astmatici, mensen met chronische ziekten en ouderen, die gevoeliger zijn en daardoor makkelijker klachten ontwikkelen. Ook kinderen zijn gevoeliger voor deze giftige gassen. Kinderen zijn met name gevoelig voor deze neurotoxische stoffen, omdat hun hersenen nog in ontwikkeling zijn. Deze neurotoxische stoffen kunnen effecten hebben op verschillende aspecten van de neurologische ontwikkeling, zoals: motoriek, gevoel, gedrag, intelligentie. Kinderen met ADHD zijn vaak gevoeliger voor chemische stoffen.

Een ander aspect dat een rol speelt bij de risico's op gezondheidsklachten is het gegeven dat bij de gassing van containers niet om een enkele chemische stof gaat. Vaak worden in containers een cocktail aan gassen aangetroffen. Voor de gassing zelf worden vaak combinaties van chemische stoffen (o.a. methylbromide, 1,2-dichloorethaan, chloorpicrine, fosfine) gebruikt, maar daarnaast bevatten containers ook gassen als benzeen, toluen, formaldehyde, die als gevolg van het productieproces in de goederen zitten of worden gebruikt om goederen te conserveren. Dit betekent dat mensen niet blootgesteld worden aan een enkel gas, maar aan een cocktail van gassen. Mogelijk kunnen deze gassen elkaars effect versterken. Voor de beoordeling op veiligheid worden gehalten van giftige stoffen in goederen slechts afzonderlijk getoetst op de geldende norm, terwijl het goed mogelijk is dat door de combinatiewerking veiligheidsgrenzen worden overschreden en mensen onacceptabele risico's lopen.

Al deze aspecten tezamen (mate/duur blootstelling, individuele gevoeligheid, gecombineerde blootstelling) betekenen dat zowel werknemers als consumenten (op korte of langere termijn) ernstige klachten kunnen krijgen als gevolg van de gassing van containers. De effecten van deze stoffen op de langere termijn ontstaan vaak sluipend, waardoor ze moeilijk in verband te brengen zijn met eerdere blootstellingen. De risico's op gezondheidsklachten zijn zeer waarschijnlijk groter dan op basis van gebruikelijke normering in te schatten risico's.

Aanpak probleem

Het MGM vindt de risico's van de gassing van containers onacceptabel. Temeer omdat de laatste jaren de mate waarin containers worden gegast flink is toegenomen. Regels voor het gebruik zijn niet eenduidig, veiligheidvoorschriften worden in de praktijk te makkelijk genegeerd, controle en handhaving hierop schieten ernstig te kort schieten. Ons inziens is de enige mogelijkheid om deze problemen te voorkomen een verbod op de import van goederen in gegaste containers in alle Europese havens. Het gassen van containers met bestrijdingsmiddelen is niet nodig, er zijn goede alternatieven om de import van insecten te voorkomen, zoals het verhitten van pallets of het gebruik van kunststof pallets.

Verbod op de import van goederen in gegaste containers

Tot dit verbod van kracht gaat:

- moeten alle werknemers in de keten geïnformeerd worden over deze risico's en deskundige instructies krijgen.
- moeten alle containers deskundig gecontroleerd worden en alleen indien ze gasvrij zijn uitgeladen mogen worden.
- mogen risicovolle voedingsmiddelen en geneesmiddelen uit gegaste containers niet in de handel worden gebracht.
- moeten risicovolle (schuimrubber) consumentenartikelen, voordat ze in de handel worden gebracht, in speciale ruimten met ventilatie worden opgeslagen om uit te dampen.
- moeten risicovolle artikelen geëtiketteerd worden om de consument te attenderen het artikel vóór gebruik goed te laten luchten en goed te ventileren.

Het MGM pleit ervoor dat er een onafhankelijke en toegankelijke instantie komt waar burgers artikelen kunnen laten onderzoeken en adviezen kunnen krijgen.

Registratie MGM

Om inzicht te krijgen in de mate waarin werknemers en consumenten gezondheidsklachten (denken te) krijgen door blootstelling aan gegaste containers of producten, kan gebruik gemaakt worden van het Meldpunt Gezondheid en Milieu, dat de gezondheidsklachten registreert en gecodeerd opslaat in een database. Er kan ook anoniem gemeld worden. Het MGM houdt zich aan het privacyreglement. Overheidsinstanties kunnen de anonieme gegevens opvragen. Registratie van milieugerelateerde gezondheidsklachten is de belangrijkste taak van het MGM.

Meldpunt Gezondheid & Milieu

Regulierenring 9
3981 LA Bunnik

Centrale Meldtelefoon:

010-4558201